

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 26/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 Charty základných práv Európskej únie uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tos 77/2019 z 26. septembra 2019 a konaním, ktoré mu predchádzalo, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ t. č. v Ústave na výkon väzby ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 77/2019 z 26. septembra 2019 (ďalej len „namietané uznesenie“) a konaním, ktoré mu predchádzalo.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie v štádiu po podaní obžaloby, a to pre obzvlášť závažný zločin nedovolanej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie alebo obchodovanie s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

3. Sťažovateľ sa nachádza vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku [tzv. kolúzny dôvod väzby podľa písm. b) bol ustálený uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 43/2019]. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu 6. septembra 2019 podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, ktorú odôvodnil takto: *„Obhajobe bol súdom doručený list obžalovaného ██████████ ██████████ určený obhajcovi, pričom tento list bol prelepený páskou, čo svedčí o otvorení danej zásielky. Na dôkaz uvedenej skutočnosti prikladáme obálky (obálku zaslanú súdom obhajcovi a obálku obžalovaného). Už len to, že list obžalovaného ██████████ bol doručovaný prostredníctvom súdu (hoci bol určený priamo obhajcovi) a to bez sprievodného listu svedčí o tom, že bola narušená dôverná komunikácia medzi obhajcom (advokátom) a obžalovaným (klientom).“*

4. O žiadosti sťažovateľa o prepustení z väzby bolo rozhodnuté 19. septembra 2019 Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 15/2019-5328, a to vo vzťahu k sťažovateľovi tak, že (i) žiadosť o jeho prepustenie z väzby a (ii) návrh sťažovateľa na zmenu dôvodu väzby zamietol a súčasne okresný súd rozhodol, že (iii) väzba sťažovateľa sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Okresný súd na neverejnom zasadnutí v nadväznosti na uvedené dôvody oboznámil úradné záznamy súdnej tajomníčky vykonávajúcej kontrolu pošty (č. l. 5314, č. l. 5315), z ktorých vyplynulo, že niektoré listy od obžalovaného prichádzali ako otvorené, pričom súdna tajomníčka sa nevedela vyjadriť k inkriminovanému listu, či bol otvorený alebo nie, ale nevylúčila to, že uvedený list pre obhajcu bol možno otvorený. Rovnako súdna tajomníčka uviedla, že tento list mal byť priamo zaslaný obhajcovi (a nie na kontrolu súdu). Okresný súd bez akýchkoľvek logických úvah uviedol, že išlo o obyčajné pochybenie, ktoré nemá vplyv na záver o dôvodnosti väzby. Súd prvého stupňa sa s hlavným argumentom uplatňovaným sťažovateľom v žiadosti o prepustenie z väzby vysporiadal tak, že na vyslovenie záveru o porušení čl. 5 ods. 4 dohovoru je „*príslušný vysloviť ústavný súd*“ (strana 8 – 9 uznesenia). Vzhľadom na to, že voči uzneseniu súdu prvého stupňa podal obžalovaný na neverejnom zasadnutí sťažnosť vo vzťahu k výrokom (ktoré sa ho týkali), tak o tejto sťažnosti rozhodol napadnutým uznesením krajský súd tak, že ju zamietol.

6. Sťažovateľ ako bližšie dôvody porušenia označených práv uvádza:

„i) všeobecné súdy odmietli rozhodnúť o zákonnosti ďalšieho trvania väzby z dôvodu porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, že toto prináleží ústavnému súdu

ii) všeobecné súdy nezohľadnili porušenie čl. 5 ods. 4 z dôvodov uvedených vyššie v bode 5

iii) všeobecné súdy nevykonali výsluch sťažovateľa.“

7. Na podporu svojich argumentov uvádza, že nezákonné monitorovanie komunikácie obhajoby s obžalovaným má podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) za následok nezákonnosť väzby a v tomto smere poukazuje na judikatúru ESLP, konkrétne na prípad Istrati a ďalší proti Moldavsku, rozsudok z 27. 3. 2007, č. 8721/05 (ďalej len „prípady Istrati a ďalší proti Moldavsku“). Jedným z kľúčových prvkov účinného zastupovania záujmov klienta jeho advokátom je princíp, podľa ktorého dôvernosť informácií vymenených medzi nimi musí byť chránená dohovorom ako dôležitá záruka práva na obhajobu). Pokiaľ by sa advokát nemohol radiť so svojim klientom a prijímať od neho dôverné informácie, stratila by jeho pomoc zmysel a nenapĺňala by účel.

V už uvádzanom Rozsudku ESLP z 27. 3. 2007, č. 8721/05, 8705/05 a č. 8742/05, ISTRATI a iní proti Moldavsku ESLP využil svoju právomoc posúdiť charakter namietaného porušenia práva (bez ohľadu na právnu kvalifikáciu uplatnenú samotným sťažovateľom v konaní pred ESLP); aj napriek tomu, že sťažovatelia namietali porušenie práva podľa čl. 8 dohovoru, tak ESLP judikoval, že takéto skutkové situácie sú potrebné posudzovať ako porušenie práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (§ 85 uvedeného rozsudku).

8. Sťažovateľ svoju argumentáciu dopĺňa aj o námietku, že práve prokurátor v štádiu po podaní obžaloby navrhoval vykonať dokazovanie oboznámením dochádzky z práce vo Volkswagene, na ktorú upozorňoval práve obžalovaný obhajcu v inkriminovanom liste. Je teda dôvodné podozrenie, že orgány činné v trestnom konaní po oboznámení sa s obsahom inkriminovaného listu zabezpečili dochádzku obžalovaného [REDACTED] (ako i iných obžalovaných), a tak vychádzali z komunikácie medzi obžalovaným a jeho obhajcom, ktorá mala zostať dôverná.

9. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu a jeho predchádzajúcim postupom, predmetné uznesenie vo vzťahu k sťažovateľovi zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, prikázal krajskému súdu prepustiť ho na slobodu a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v ustanovení § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania:

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 6 charty druhostupňovým rozhodnutím

krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti väzobnému rozhodnutiu a ktorým boli potvrdené dôvody trvania útekovej, kolúznej a preventívnej väzby sťažovateľa a odmietnuté alternatívne opatrenia nahradzujúce sťažovateľovu väzbu. Podstatu ústavnej sťažnosti tvoria jeho námietky uvedené v bodoch 5 až 8.

15. Podľa čl. 6 charty každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

16. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

17. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov,

ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

18. Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľné a logicky odôvodnené.

19. Úlohou ústavného súdu bolo teda posúdiť, či krajský súd rozhodol o zákonnosti väzby sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom a či jeho námietky v ústavnej sťažnosti sú takého závažného charakteru, že by mohli viesť k záveru o možnom porušení jeho označených práv. Ústavný súd mal k dispozícii v prílohách k ústavnej sťažnosti aj namietané uznesenie krajského súdu a odôvodnenie jeho sťažnosti z 19. septembra 2019 proti uzneseniu okresného súdu v bode 4, ktorú podal prostredníctvom svojho obhajcu (ide o jeho právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pozn.).

20. Na základe preskúmania všetkých potrebných podkladov a námietok sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nie je žiadny relevantný dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia krajského súdu, pretože je logické, zrozumiteľné

a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnené na 28 stranách i vo vzťahu k sťažovateľovi (ústavná sťažnosť inej obžalovanej osoby týkajúca sa namietaného uznesenia s iným právnym zástupcom je vedená na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 2000/2019, pozn.) bez ohľadu na naozaj nesprávny a nevhodný „dodatok“ jeho prezentovaného názoru v bode 25, že *„Ak je obžalovaný presvedčený, že postup súdu v danom konaní nespĺňa požiadavku čl. 5 ods. 4 Dohovoru..., tak podľa názoru konajúceho senátu tunajšieho súdu, záver o prípadnom porušení ústavných práv v tejto otázke (monitorovaná komunikácia medzi obhajcom a obžalovaným) je príslušný vysloviť ústavný súd“*.

21. V prvom rade je potrebné uviesť, že krajský súd reagoval na námietky sťažovateľa stručne, ale jasne a zrozumiteľne, keď uviedol, že *„K výtke, že obhajoba bol zo strany súdu doručený list od obžalovaného (bez sprievodného prípisu), ktorý bol prelepený lepiacou páskou, čo má nasvedčovať tomu, že tento bol otvorený, čo podľa obhajcu znamená, že bola narušená dôverná komunikácia medzi obhajcom a obžalovaným, tj. došlo k nezákonnému monitorovaniu komunikácie obhajoby s obžalovaným, pričom poukázal na judikatúru ESLP (Istrati a ďalší c/a Moldavsko) a tiež Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2013/EÚ z 22.10.2013 s tým, že týmto konaním došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 Dohovoru, na podklade čoho prichádza do úvahy prepustenie obžalovaného na slobodu, krajský súd akceptuje úvahy, ktoré k naznačenému predostrel prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (str. 8-9)...*

V prejednávanej veci však nemal za preukázané, že by „komunikácia“ (čl. 5316) bola odhalená súdom prvého stupňa a jej obsah mal mať k dispozícii senát prvostupňového súdu rozhodujúci o obžalobe (k tomu vid' čl. 5315 a 5316).“

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem toho predostretú námietku nezákonnosti jeho väzby spôsobenej zásahom do jeho označených práv vôbec presvedčivo neodôvodnil, sú to len jeho dohady na základe neistých a neurčitých domnienok súdnej tajomníčky (nie členov senátov okresného súdu a krajského súdu, ktorí sa s tým nestotožnili). Je potrebné tiež zvýrazniť, že uvádzanú judikatúru ESLP predovšetkým nemožno aplikovať na prípad sťažovateľa, pretože spomínaný príklad porušenia „práva na obhajobu“ a zákonnosti väzby v bode 7 má oproti sťažovateľom predostretej situácii neporovnateľne intenzívnejší a aj iný

reálny skutkový kontext. V spomenutom prípade Istrati a ďalší proti Moldavsku bola totiž opodstatnenosť obáv viacerých sťažovateľov z narušenia dôvernosti ich komunikácie s obhajcami podporená niekoľkými veľmi závažnými signálmi, a síce: išlo o podozrenie, ktoré bolo všeobecne zdieľané medzi moldavskými advokátmi a viedlo až k štrajku advokátskej komory; toto podozrenie vyplývalo zo skutočnosti, že sa návštevy advokátov s klientmi mohli uskutočňovať iba v miestnostiach, v ktorých boli väznené osoby oddelené od návštevy, a teda i od advokátov sklenenou priečkou, ktorá jednak znemožňovala výmenu písomných materiálov počas porád, a takisto nekvalitná akustika nútila aktérov návštev medzi sebou kričať, čo zvyšovalo riziko, že si obsah rozhovorov vypočujú prítomní dozorcovia, pričom pre použitie týchto priečok neexistoval rozumný dôvod. Okrem toho sťažovatelia neboli stíhaní za násilnú trestnú činnosť a súčasne boli dosiaľ netrestaní. Navyše, namietané podozrenia z inštalácie odpočúvacích zariadení v predmetných sklenených priečkach odmietli kompetentné orgány preveriť (o tejto judikatúre ESLP bol už právny zástupca sťažovateľa informovaný v inom prípade, v ktorom bola ústavná sťažnosť iného sťažovateľa odmietnutá uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 219/2019 z 5. septembra 2019, keď uznesenie prevzal 18. septembra 2019, pozn.). Preto všeobecné súdy podľa názoru ústavného súdu správne vyhodnotili námietku sťažovateľa v bode 6 ii). Navyše v rámci väzobného rozhodovania týkajúceho sa osoby sťažovateľa konajúce súdy rozšírili väzobné dôvody o tzv. kolúznu väzbu a okresný súd dal tiež zrozumiteľnú a akceptovateľnú odpoveď aj na jeho námietky spochybňujúce túto väzbu (pozri s. 18 a s. 19 namietaného uznesenia krajského súdu, pozn.).

23. Ústavný súd preto konštatuje ústavnú konformnosť odôvodnenia namietaného uznesenia a je toho názoru, že sa v ňom krajský súd náležite vysporiadal s podstatnou argumentáciou sťažnosti sťažovateľa a riadne vysvetlil dôvody na zamietnutie jeho sťažnosti. Obdobne ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným právom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a namietaným uznesením krajského súdu v súvislosti s nevyjadrením sa sťažovateľa k vyjadreniu prokurátora, keďže toto vyjadrenie neobsahovalo také skutočnosti, ktoré by mali zásadný vplyv na dôvody väzby konštatované krajským súdom. V tomto smere ústavný súd poukazuje aj na odôvodnenie iného

rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 599/2018 z 20. marca 2019, ktorým už raz nebolo vyhovené sťažovateľovi pri jeho obdobnej argumentácii.

24. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 6 charty. Bez potreby podrobenejšej analýzy ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa sa už na prvý pohľad neaplikuje právo Európskej únie, a preto charta nie je na vec sťažovateľa aplikovateľná.

25. Vzhľadom na všetky čiastkové závery uvedené v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd kvalifikoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol (obdobne II. ÚS 123/2017, I. ÚS 232/2017, IV. ÚS 610/2018).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu